

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА І ЗМІНИ ГЕОЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

УДК 657.6(075.8)

ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Васильєва В.Г., к.е.н.
Татаренко Н.М.

Академія митної служби України

В статті розглянуто напрями формування ефективного механізму зовнішньоекономічної діяльності України та включення її у систему світового господарства. Досліджено сучасний стан здійснення експортно-імпортних операцій та напрямки розвитку митного контролю експортно-імпортних операцій. Розкрито особливості здійснення контролю, властиві саме митним органам та зроблено пропозиції для поліпшення роботи митних установ в напрямку контролю за експортно-імпортними операціями.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, суб'єкти ЗЕД, митний контроль, митний пост-аудит, механізм зовнішньоекономічної діяльності.

The paper considers in forming an effective mechanism of foreign economic activity of Ukraine and its inclusion in the system of the world economy. The modern state of export and import operations and directions of the customs export and import operations were explored. The features of the control making inherent with the customs authorities and made suggestions for improvement of customs institutions towards control of export and import transactions.

Keywords: foreign trade, the trade community, customs control, customs post-audit mechanism external activities.

Актуальність проблеми. Міжнародне економічне співробітництво є одним із головних чинників впливу на рівень розвитку економіки кожної окремої країни і світового прогресу в цілому. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) на сьогоднішній день є саме тим перспективним варіантом господарювання, що має можливість гармонійно поєднувати інтереси держави в досягненні політичної й економічної незалежності з

інтересами підприємств у максимізації прибутку й у відповідному його перерозподілу.

В ринковій економіці України, впроваджені багатофункціональні можливості здійснення суб'єктами ЗЕД господарської діяльності, щодо експортно-імпортних операцій. Міжнародні контракти і оформлення таких операцій передбачають законне розмитнення та законний товарообіг товарів на митній території України. Під час розмитнення таких товарів, відбуваються відповідні внесення до пакету документів, в тому числі заповнення митної декларації, перевірка дійсних відомостей, щодо опису товару, визначення коду товару за УКТЗЕД, умови поставки товару, рахунку-фактури (інвойс), сертифікату країни походження товару, нарахування митних платежів, митних зборів [1].

Контроль за переміщенням товарів в режимах експорту та імпорту здійснює Державна митна служба України та Державна податкова адміністрація .

Сучасні контрольно-перевірочні роботи, які здійснює митна установа вимагають досконалої перевірки заявлених даних, щодо здійснення основних напрямків обліку та контролю за експортно-імпортними операціями, які ґрунтуються на законності, системності, дієвості, систематичності, вибірковості.

Важливим напрямом формування ефективного механізму зовнішньоекономічної діяльності України та включення її у систему світового господарства є проведення певної децентралізації зовнішньої торгівлі, що є об'єктивною вимогою переходу національної економіки до регульованого ринку [4].

Основними факторами міжнародних економічних відносин України у галузях матеріального виробництва є встановлення прямих контактів між спорідненими підприємствами, створення спільних підприємств, між народних господарських об'єднань, комерційних банків, центрів для підготовки спеціалістів, розвиток форм технічного сприяння при будівництві господарських об'єктів. Ці напрями забезпечать участь України в міжнародному поділі праці, зокрема у поглибленні процесів предметної, подетальної, технологічної, міждержавної спеціалізації та кооперування виробництва. Сьогодні розвиток технологій митного контролю стає одним з пріоритетних напрямків діяльності митних органів. Він викликає інтерес

як система заходів, спрямованих на здійснення митного контролю після митного оформлення товарів.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Сучасний стан розвитку економіки характеризується поглибленням процесів глобалізації, інтегруванням у світове економічне співтовариство. Питання здійснення експортно-імпортних операцій та напрямки розвитку митного контролю експортно-імпортних операцій висвітлювали у своїх роботах О. Петрик, В. Бондар, Ф. Бутинець, О. Макєєва, С. Орлов, І. Івченко, Я. Соколов, В. Подольський, С. Бичкова, І. Дмитренко, О. Редько, та інші вітчизняні та зарубіжні автори. Проте у науковій літературі мало уваги приділяється питанню розвитку митного контролю експортно-імпортних операцій.

Мета роботи є дослідження сучасного стану здійснення експортно-імпортних операцій та напрямків розвитку митного контролю експортно-імпортних операцій.

Викладення основного матеріалу дослідження. Зовнішньоекономічна діяльність стає усе більш важливим фактором розвитку народного господарства та економічної стабілізації нашої країни. Зараз немає практично жодної галузі в промислово розвинутих країнах, що не була б втягнута в сферу зовнішньоекономічної діяльності [2]. Основні показники зовнішньоекономічного становища України за 2011 рік наведено в таблиці 1.

Держава, насамперед закликає захищати інтереси своїх виробників, вживати відповідних заходів для збільшення обсягів експорту, залучати іноземні інвестиції, збалансовувати платіжний баланс, і що особливо важливо, приймати законодавчі акти, що встановлюють правила здійснення ЗЕД, і контролювати їх неухильне виконання.

Здійснення експортних операцій в Україні регулюється Законами України, Указами Президента України, Декретами Кабінету Міністрів України, Положеннями Міністерства економіки України, Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків, інших міністерств і відомств, що регулюють окремі питання тарифного і нетарифного характеру, угодами, укладеними Україною з іншими державами і іншими законодавчими актами України.

У ході еволюції зовнішньоекономічні зв'язки переросли в зовнішню торгівлю і перетворилися на складну сукупність міжнародних

економічних відносин - світове господарство. Процеси, що відбуваються в ньому, торкаються інтересів усіх держав світу. І, відповідно, усі держави повинні регулювати свою зовнішньоекономічну діяльність, щоб досягти дотримання в першу чергу своїх інтересів. Світовий досвід показує, що навіть у промислово розвинутих країнах існує об'єктивна необхідність державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Таблиця 1. Обсяги експорту-імпорту товарів за регіонами України за 2011 рік

	Експорт			Імпорт			Сальдо
	млн. дол. США	у % до 2010р.	у % до загального обсягу	млн. дол. США	у % до 2010р.	у % до загального обсягу	
Україна	68409,8	133,1	100,0	82606,9	136,0	100,0	-14197,1
Автономна Республіка Крим	677,5	120,3	1,0	1466,1	448,8	1,8	-788,6
області							
Вінницька	661,7	116,8	1,0	384,6	111,6	0,5	277,1
Волинська	646,7	148,7	0,9	1059,6	185,4	1,3	-412,9
Дніпропетровська	10377,5	129,6	15,2	6717,0	124,7	8,1	3660,5
Донецька	17197,7	131,0	25,1	4622,7	150,7	5,6	12575,0
Житомирська	515,4	130,8	0,8	460,1	107,4	0,6	55,3
Закарпатська	1397,4	120,8	2,0	1997,9	148,2	2,4	-600,5
Запорізька	4152,0	129,7	6,1	2271,1	166,6	2,7	1880,9
Івано-Франківська	942,0	185,6	1,4	1068,3	163,8	1,3	-126,3
Київська	1696,2	130,3	2,5	4259,6	141,1	5,2	-2563,4
Кіровоградська	443,4	131,7	0,6	226,9	121,0	0,3	216,5
Луганська	6505,0	195,7	9,5	1743,2	155,8	2,1	4761,8
Львівська	1202,0	123,4	1,8	3202,4	157,9	3,9	-2000,4
Миколаївська	1654,4	103,6	2,4	1041,5	120,3	1,3	612,9
Одеська	1541,1	91,5	2,3	3145,2	89,3	3,8	-1604,1
Полтавська	3356,3	151,2	4,9	1132,4	106,2	1,4	2223,9
Рівненська	543,1	137,0	0,8	431,0	98,4	0,5	112,1
Сумська	1017,4	136,3	1,5	814,1	173,3	1,0	203,3
Тернопільська	241,4	183,7	0,4	324,1	154,5	0,4	-82,7
Харківська	1845,9	128,8	2,7	2277,4	124,2	2,8	-431,5
Херсонська	339,2	97,5	0,5	238,6	148,0	0,3	100,6
Хмельницька	393,7	135,1	0,6	554,7	120,2	0,7	-161,0
Черкаська	1058,4	157,4	1,5	508,9	134,5	0,6	549,5
Чернівецька	136,6	131,4	0,2	163,0	144,1	0,2	-26,4
Чернігівська	418,7	128,9	0,6	562,5	147,8	0,7	-143,8
міста							
Київ	9060,4	127,5	13,2	22775,2	137,6	27,6	-13714,8
Севастополь	124,1	127,1	0,2	101,7	160,0	0,1	22,4

Основними видами зовнішньоекономічної діяльності є зовнішня торгівля, фінансово-кредитні операції, підприємницька діяльність, науково-технічна кооперація з іноземними підприємцями, надання їм різноманітних послуг [3].

Учасниками ЗЕД є різні категорії осіб, які за їх рольовими функціями та повноваженнями можна поділити на такі групи:

- суб'єкти ЗЕД (особи, які безпосередньо здійснюють зовнішньоекономічну діяльність);
- особи, що забезпечують функції (в комплексі чи окремо визначені) щодо управління ЗЕД;
- споживачі в широкому розумінні (громадяни, суб'єкти господарювання, негосподарські організації);
- посередники (особи, які надають суб'єктам ЗЕД послуги організаційного, консультаційного та іншого характеру щодо сприяння в здійсненні зовнішньоекономічної діяльності) [4].

Традиційно основу українського товарного експорту становить продукція металургійної промисловості, машинобудування, хімічної та нафтохімічної промисловості, агропромислового комплексу, легкої, харчової і місцевої промисловості. Для України характерним є домінування в експорті такої промислової продукції, яка потребує значних виробничих потужностей, але не має суттєвого наукового вмісту. Її виготовлення супроводжується надмірними навантаженнями на навколишнє середовище.

У довгостроковій перспективі така спеціалізація неминуче приведе до закріплення за державою несприятливого статусу в системі міжнародних кооперацій та поділу праці, її перетворення на макросуб'єкти допоміжного, екологічно брудного виробництва.

Всесвітня торгова організація (ВТО) склала рейтинг світової зовнішньої торгівлі за 2011 рік, визначивши 30 провідних країн-експортерів та імпортерів. Згідно з рейтингом, оприлюдненим на сайті організації найбільшим експортером став Китай, за яким йдуть США і Німеччина з невеликим відставанням один від одного. Російська Федерація посіла дев'яте місце. Провідним імпортером виявилися Сполучені Штати, а також Китай і Німеччина, Росія посіла 17 місце. Що стосується України, то в 2011 році, за даними СОТ, вона посіла 25 місце в

рейтингу світових імпортерів (без обліку торгівлі всередині ЄС) товарів з часткою на глобальному ринку в 0,6% і обсягом 83млрд. доларів США.

В комплексі економічних заходів щодо стимулювання зовнішньої торгівлі України найбільш ефективним засобом є фінансове сприяння держави вітчизняним експортерам, в тому числі із залученням коштів державного бюджету, яке передбачає використання механізмів кредитування експорту, страхування експортних кредитів, надання державних гарантій [5].

Заходи щодо стимулювання експорту за рахунок коштів держбюджету повинні відповідати нормам і вимогам СОТ, що визначають прийнятий в світовій практиці порядок надання державної підтримки експорту. У рейтинг 30 найбільших експортерів Україна не потрапила.

Також, заданими СОТ, Україна посіла 23місце серед експортерів і 30 серед імпортерів комерційних послуг (без урахування торгівлі всередині ЄС) з часткою 0,6% і 0,5% відповідно. Імпорт товарів і послуг в Україну в 2011 році виріс до 88,9 млрд. доларів США (з 66млрд. доларів США в 2010 році), експорт – до 82млрд. доларів США (з 63млрд. доларів США в 2010 році). Сальдо зовнішньої торгівлі (*негативне сальдо зовнішньоторгівельного балансу*) України, в минулому році склав 6,7 млрд. доларів США (в 2010-му – 3млрд. доларів США). Враховуючи, що до вартості закордонних поставок входять значні транспортні витрати, які істотно перевищують міжнародні показники і призводять до зниження конкурентоспроможності української експортної продукції, необхідно продовжувати роботу щодо удосконалення існуючої системи транспортних тарифів, та удосконалення зовнішньоекономічних відносин України з світовою спільнотою [12].

Мито - непрямий податок, який накладається на товари, що переміщуються через митний кордон, тобто ввіз(вивіз) чи транзит і який включається до ціни товарів та сплачується за рахунок кінцевого споживача. Види мита наведено на рисунку 1.

Базу оподаткування при експорті та імпорті товарів на або (з) митної території України визначає Митний кодекс України [1] та Податковий Кодекс України [2].

Мито нараховуються за встановленими ставками, виходячи з митної

вартості матеріальних цінностей, яка визначається у відповідності з вимогами Постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України ” № 1766 від 20.12.2006, та Постановою КМУ „Про внесення змін до Порядку здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів” № 1229 від 27.12.2010 та Митного кодексу України.

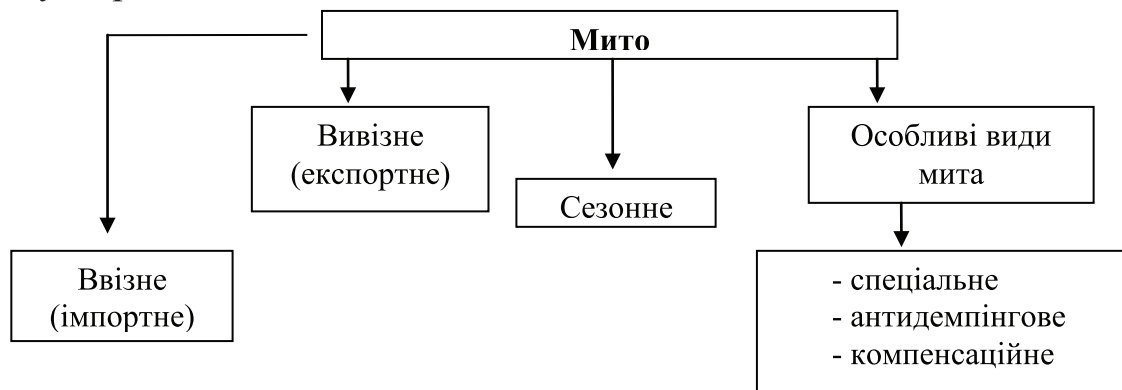

Рис. 1. Види мита

Якщо ринок експортера є монопольним або олігопольним, а зарубіжний ринок - конкурентним, може виникнути ефект демпінгу. Для його попередження держава може застосувати антидемпінгову політику на будь-який продукт.

Демпінг - ввезення на митну територію України товарів, за ціною, нижче від порівняної ціни на подібний товар у країні експортеру, що заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару.

З метою запобігання торгівлі товарами та послугами за демпінговими цінами країна проводить антидемпінгову політику шляхом встановлення антидемпінгового мита [2].

Антидемпінгове мито - додатковий *митний* податок, яким обкладаються товари, що *експортуються* зарубіжними державами за *демпінговими цінами* (нижчими за ціни світового ринку чи внутрішні ціни країни, що *імпортує* товари).

З 1 січня 2011 року в світі вступили в дію ухвалені Міжнародною торговою палатою міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів Інкотермс 2010 для використання у зовнішньоекономічних контрактах і договорах купівлі-продажу на внутрішньому ринку [10]. Інкотермс встановлюють правила, які регулюють питання пов'язані з

доставкою товарів від продавця до покупця. Це включає в себе власне перевезення, відповідальність за експортне та імпорнтне очищення товарів. Умови Інкотермс є стандартизованими. Ці умови регламентують момент передачі права власності на товар і всі пов'язані із цим ризики та застосовуються в міжнародних договорах купівлі-продажу. Кількість правил Інкотермс зменшено з 13 до 11.

Функціонування механізму реалізації зовнішньоекономічних зв'язків в Україні спрямоване передусім на реалізацію загальнодержавних інтересів. Це зумовлює зберігання певною мірою державної монополії на зовнішньоекономічну діяльність. Вона виявляється в конкретних методах державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків, а саме: у прийнятті відповідних законодавчих актів, тарифів, системи оподаткування, укладення договорів, регулювання обсягу, структури, географії поставок, реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, наданні їм ліцензій, рекомендацій щодо цін, пільгових кредитів, дотацій, встановлення митного збору та контролю.

Важливим напрямом формування ефективного механізму зовнішньоекономічної діяльності України та включення її у систему світового господарства є проведення певної децентралізації зовнішньої торгівлі, що є об'єктивною вимогою переходу національної економіки до регульованого ринку[8].

Вступ України до Світової організації торгівлі та передуючі цьому приєднання до основоположних міжнародних конвенцій вимагають від нашої держави чергового перегляду відповідної нормативно-правової бази, яка тепер, зважаючи на міжнародні зобов'язання України, потребує узгодження з міжнародними правилами та стандартами з питань митної справи. Окремі кроки в напрямку гармонізації національного законодавства з цими правилами та стандартами вже зроблено. Таким координаційним елементом, безумовно, став новий Митний кодекс, який остаточно розставив всі крапки над „і”, та виводє вітчизняну митну справу з кризової ситуації.

Сьогодні розвиток технологій митного пост-аудиту стає одним з пріоритетних напрямків діяльності митних органів. Він викликає інтерес як система заходів, спрямованих на здійснення митного контро-

лю після митного оформлення товарів. Ця форма контролю постійно вдосконалюється та в впливає на суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, можливо навіть більше, ніж сам процес митного оформлення. В підтвердження даного прогнозу говорить поява на ринку юридичних послуг значної кількості підприємств, що надають послуги з підготовки учасників ЗЕД до можливих документальних перевірок підприємств митними органами.

Основною метою проведення перевірок митними органами є забезпечення належного контролю за дотриманням вимог чинного законодавства суб'єктами ЗЕД, особливо в частині сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), які відповідно до законів справляються при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України [6].

Митний пост-аудит обліку експортних та імпорتنних операцій на митниці в основному проводиться за такими напрямками:

- перевірка договірної документації та дотримання строків виконання договорів;
- перевірка даних аналітичного та синтетичного обліку;
- дотримання показників якості реалізованої продукції на експорт;
- достовірність відображення в документах кількості експорту;
- правильність проведення та відображення в обліку результатів інвентаризації розрахунків з покупцями;
- причини виникнення простроченої заборгованості;
- зустрічна перевірка підприємства покупця та постачальника;
- перевірка даних бухгалтерського й оперативного обліку;
- установлення правильності паралельного обліку курсових різниць, які виникають під час здійснення операції, та в результаті перерахунку сум господарських операцій на останнє число звітного періоду;
- дотримання підприємством законодавства щодо безготівкових розрахунків в іноземній валюті [10].
- Аудит імпорتنних операцій розглядається в двох напрямках:
- аудит розрахунків за імпортними операціями, який передбачає перевірку правильності розрахунків з імпортерами за імпортовану

продукцію;

- аудит формування вартості імпортованої продукції, завданням якого є перевірка правильності визначення витрат, які включаються у вартість товару та правильне відображення їх в обліку.

Джерелами інформації для аудиту імпортних операцій є:

- законодавчі акти та нормативно-правові документи, які регулюють відносини імпортерів з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, банківськими установами, державними органами;
- митна документація, технічна документація (технічний паспорт машин і обладнання) контракти, арбітражна документація; договірна та організаційно-розпорядча документація;
- товарно-супровідна документація (сертифікат про якість товару), специфікація, пакувальний лист, комплектувальна відомість, транспортна, експедиторська і страхова документація; виробничо-фінансові плани, бізнес-плани;
- складська документація, рахунок-фактура, ліцензія у разі експорту товару (якщо товар є ліцензійним);
- дані оперативного обліку та звітності;
- банківська документація, заява на перевезення валюти, документи щодо недостач і псування товару.

Аудит розрахунків за імпортними операціями з постачальниками (експортерами) передбачає встановлення наявності, законності, правильності оформлення зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які визначають права та обов'язки сторін щодо імпорту товарів (робіт, послуг). Також установлюється доцільність імпорту даних товарів та дотримання встановлених договором розрахунків [9].

Підставою для проведення перевірки є результати аналітично-пошукової роботи, результати спрацювання профілів ризиків системи АСАУР, а також напрацювання спеціалізованих підрозділів митниці.

В своїй повсякденній діяльності відділ контрольно-перевірочної роботи на митниці тісно співпрацює з працівниками підрозділів митного оформлення, відділу адміністрування митних платежів, відділу контролю митної вартості та класифікації товарів, відділу інформаційної роботи та митної статистики. При реалізації матеріалів перевірок іде

активна взаємодія зі службою боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, відділом правового забезпечення, відділом кадрового забезпечення та з питань запобігання корупції. Співпраця з цими підрозділами досить тісна, так як на кожному з етапів митного аудиту виникає необхідність отримання як статистичної інформації про діяльність об'єкта перевірки так і винесення рішень про класифікацію товарів, визначення митної вартості, розрахунку розміру митних платежів, виставлення порушникам податкових повідомлень, захист в судах правомірності застосування до порушників фіскальних санкцій, взаємодія при виявленні митних правопорушень.

Не завжди виявлені порушення, які призвели до недоборів митних платежів, є умисними діями бізнесменів для економії на сплаті належних відрахувань. Інколи це просто неузгоджені дії відповідних підрозділів підприємств, які займаються тим чи іншим видом зовнішньоекономічної діяльності.

Митні органи України під час проведення митного пост-аудиту повинні керуватись принципом вибірковості і, як правило, обмежуватися формами митного контролю, достатніми для забезпечення дотримання суб'єктами ЗЕД законодавства України з питань митної справи.

Для визначення форм і методів митного пост-аудиту використовується система аналізу та керування ризиками, яка має запобігти порушенням законодавства України з питань митної справи шляхом створення й використання сучасної системи митного адміністрування, забезпечення ефективного митного контролю, оптимального розподілу матеріальних і людських ресурсів митної служби України [11].

Основи і принципи митного контролю, які передбачають використання системи аналізу та керування ризиками, закріплені в Міжнародній конвенції зі спрощення та гармонізації митних процедур Всесвітньої митної організації (Кіотська конвенція), а саме:

- митний контроль обмежується мінімумом митних процедур, необхідних для дотримання митного законодавства;
- при доборі форм митного контролю використовується система керування ризиками;
- митна служба застосовує метод аналізу ризиків для визначення

осіб і товарів, включаючи транспортні засоби, що підлягають митному контролю, та обсяги сукупності заходів такого контролю;

- митна служба використовує стратегію, що базується на системі заходів оцінки ймовірності недотримання законодавства.

Використовуючи метод аудиторської вибірки з урахуванням інформації, визначеної за критеріями ризиків, посадові особи митних органів можуть домогтися значного підвищення показників ефективності митного пост-аудиту одночасно зі скороченням кола підприємств - суб'єктів ЗЕД що підлягають перевірці.

На прикладі митниці «ХХХ» розглянемо структуру виявлених основних порушень митницею на підприємствах що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність наведено в таблиці 2.

Таблиця 2. Структура виявлених порушень митницею на підприємствах що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність за 2009-2011р.

Типологія порушення за рік, грн.,	2009	2010	2011	Структура 2009, %	Структура 2010, %	Структура 2011, %
- заниження митної вартості	14	8	43	53,85	36,36	62,32
- безпідставне застосування пільг	1			3,85		
- невірна класифікація товарів	6	4	13	23,08	18,18	18,84
- порушення законодавства при оформленні пального			2			2,90
- порушення норм закону „Про режим іноземного інвестування”	4	5	8	15,38	22,73	11,59
- порушення законодавства у сфері операцій з давальницькою сировиною	1	2	3	3,85	9,09	4,35
- порушення антидемпінгового законодавства		3			13,64	
Загальна кількість	26	22	69	100,00	100,00	100,00

Найбільш вагому складову типових порушень на митниці складає заниження митної вартості. Це пов'язано з тим, що митна вартість є базовою категорією в системі митного контролю, оскільки саме на основі митної вартості розраховуються мито, акцизний податок, ПДВ і митні збори. Оскільки суб'єкти ЗЕД намагаються занизити при імпорті митну

вартість, щоб зменшити суму митних платежів, які треба сплатити.

При експорті цей процес відбувається навпаки - суб'єкт ЗЕД намагається завищити митну вартість, щоб отримати більшу суму при відшкодуванні ПДВ з бюджету. При стягненні мита та відшкодуванні ПДВ фігурують, здебільшого великі суми коштів і суб'єкти ЗЕД можуть намагатися сфальсифікувати дані для отримання додаткового прибутку.

Тому ДМСУ розробила і впровадила в практичну діяльність Методику проведення виїзних документальних перевірок стану дотримання суб'єктами ЗЕД законодавства України з питань митної справи в частині перевірки задекларованих витрат та транспортування імпортованих товарів, у якій викладено порядок проведення перевірок у частині перевірки достовірності задекларованих витрат на транспортування товарів, увезених в Україну на умовах поставок [7].

Висновки та перспективи подальших досліджень. На сьогоднішній день в митній системі оформляються електронні попередні повідомлення та електронні попередні декларації. До кінця 2012 року Державною митною службою на шляху впровадження електронного декларування заплановано впровадження механізму подачі попередніх повідомлень усіма суб'єктами ЗЕД виключно в електронному вигляді та подання електронних митних декларацій (єдиних адміністративних документів).

Проведені дослідження мали на меті висвітлити митний пост-аудит експортно-імпортованих операцій, а саме виокремити особливості здійснення контролю, властиві саме митним органам.

Для поліпшення роботи митних установ в напрямку контролю за експортно-імпортованими операціями необхідно визначити наступні пропозиції:

для запровадження ефективної системи митного пост-аудиту митниця повинна аналізувати досвід проведення митного пост-аудиту іншими митницями чи митницями в високорозвинених країнах;

стандартизувати форми та методи контрольної діяльності митниць, створити правовий механізм, який би забезпечував ефективне здійснення митного пост-аудиту на чіткій нормативно-правовій базі;

залучати кваліфікованих аудиторів для розроблення методик проведення митного пост-аудиту за різними напрямками перевірок.

Для поліпшення та прискорення роботи митниці, установи повинні активно запроваджувати попередній документальний контроль, який надасть змогу реалізувати міжнародні вимоги щодо переміщень вантажів в пунктах пропуску через державний кордон України, спростити процедури перетину кордону, а також прискорити здійснення процедур, зокрема шляхом їхньої мінімізації, пов'язаних з пропуском товарів та транспортних засобів через державний кордон України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495–VI // [Електронний ресурс]. - Режим доступна. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/17-78>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI // [Електронний ресурс]. - Режим доступу. – <http://zakon2rada.gov.ua/laws/show>.
3. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” від 22.12.2005 р. № 3268-I // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України „Про митний тариф України” від 05.04.2001 р. № 2371–III // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/t012371.html.
5. Указ Президента України „Про Положення про Державну фінансову інспекцію України” від 23.04.2011 р. № 499/2011 // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/499/2011>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку координації проведення планових виїзних перевірок органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням і сплатою податків та зборів (обов'язкових платежів)” від 21.07.2005 р. № 619 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
7. Постанова Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку проведення митними органами невиїзних документальних перевірок” від 02.02.2011 р. № 71 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-2011-%D0%BF>.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України „Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року” від 24.05.2005 р. № 158 – р (в редакції розпоряджень КМУ від 17.09.2011 р. № 968) // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-p>.

9. Наказ Міністерства фінансів України „Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту” від 04.10.2011 р. № 1247 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>.
10. Березкіна Т.В. Інформаційне забезпечення митного пост-аудиту як інструмент зовнішнього контролю ЗЕД підприємств [Текст] // Митна політика та актуальні проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі. / Т. 1. Тези V міжнародної науково – практичної конференції молодих вчених від 30 березня 2012 р. / АМСУ, 2012. - С. 80-82.
11. Булана В.В. Управління ризиками під час митного контролю в пунктах пропуску [Текст] // Митна політика та актуальні проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі. / Т. 1. Тези V міжнародної науково – практичної конференції молодих вчених від 30 березня 2012 р. / АМСУ, 2012. - С. 263-265.
12. Вакульчик О.М. Особливості організації та проведення зовнішнього контролю розрахунків за митними платежами підприємств суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності [Текст] / М. Вакульчик, О.О. Кнішек, К.В. Йова // Механізм регулювання економіки, 2010, № 3, Т. 1.